

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Matthæi IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

potentiam claritatis eius, hoc est qua potest vos Deus confortare, sua claritate illuminando vos: Si enim sol crescere & germinare facit, quanto magis claritas Dei eos qui lucem illius non fugiunt, sed diligunt ad lucemque accedunt, illustrans confortabit secundum potentiam claritatis suae, in omni patientia & longanimitate, ne sitis inter aduersa tristes, sed cum gaudio gratias semper agatis Deo Patri, qui sua gratia nos dignos fecit, transire in partem sortis sanctorum, id est, in partem aeternae hereditatis, quae est in lumine, hoc est, in beatifica Dei visione. Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, malignorum scilicet spirituum, quibus antequam ad Christum sumus conuersi, seruibamus, ipsique dominabantur nobis. Itaque eripuit nos, & transtulit nos in regnum filii dilectionis suae, hoc est, in Ecclesiam militantem, quae est regnum Iesu Christi Filii Dei, in numerum fidelium, & in societatem membrorum corporis Ecclesiae Christi, quo ex nobis fit ac omnibus vnum regnum Christi, in quo per fidem & charitatem regnet in nobis Deus. In quo Christo habemus redemptionem à seruitute diaboli ac vitiorum, & remissionem peccatorum.

EXEGESIS EVANGELII EIUSDEM DOMINICAE XXIII. post Dominicam S. Trinitatis, Matthaei nono.

Loquente Iesu ad populum, verius tamen, hoc est, potissime ad discipulos Ioannis, qui illum quare non ieiunarent eius discipuli, interrogauerant, atque excusationem pro eisdem Christo reddente, accessit vir quidam clarus, & humilis. Erat enim princeps synagogae. Quamuis enim Hierosolymis templum haberent Iudaei, in potioribus tamen ciuitatibus nihilominus habuerunt domum, in quam conueniebant, ut Deum laudarent, usque docerentur legem. Cuius princeps is qui praerant, archisynagogus dicebatur, aut princeps synagogae. Huiusmodi hic erat princeps, qui pro filia sua vehementer aegrotata, & iam in extremis constituta, adeoque de vita illius desperata, ut diceretur mortua, rogabat. Hic quamuis imperfectus adhuc esset in fide, meruit tamen humilitate sua, ut illi quae postulabat, praestaret Christus. Si quidem ad pedes Iesu procidens, rogabat illum. Erat autem, ut ex alio Euangelista liquet illius nomen Iairus. Narratur itaque hic suscitatio puellae mortuae. Nam dum iret, & in itinere adhuc esset constitutus Dominus, interposuit se occasio alterius miraculi in muliere fluxum sanguinis patiente. In cuius narratione apud quosdam finitur Euangelium: licet alij continuent, ut finem de suscitatione puellae quoque narrent. Itaque ait Euangelista:

Luc. 8.

Loquente Iesu ad turbas, ecce princeps vnus accessit, & adorabat eum dicens: Domine, filia mea modo defuncta est: sed veni & impone manum tuam super eam, & viuet.

Alius Euangelista hoc narrans miraculum, dicit Iairum rogasse: Filia mea in extremis est. Sed non est contradictio. Potuit enim fieri, ut vtrumque diceret: Filia mea in extremis est, adeo ut ipsam putem iam defunctam, quae erat quasi defuncta: Abiēs enim, illam adeo reliqui infirmam, ut non pu-

Marc. 5.

Y Y Y 2 taretur

T. VI
21

Lucæ 8.
Marc. 5.
Math. 9.
4. Reg. 5.

taretur deinceps victura. Ad hunc modum loqui solemus de agonizante: Mortuus est. Nam Lucas scribit, quod iam moriebat. Marcus, quod esset in extremis: Matthæus verò dicit Iairum dixisse: Filia mea defuncta est. Sed veni, inquit Iairus, & impone illi manum, & viuet. Imperfectio fidei illius ostenditur, quia corporalem putabat Christi præsentiam necessariam. Sicut Nahaman Syrus de Helisæo loquebatur, dicens: *Putabam vt egereret ad ostium Prophetæ & inuocaret Deum suum, tingeret quæ locum lepræ, & ita sanaret.* Quamuis autem hic Christum legitur adorasse, non tamen adoratio hæc latræ fuit, quæ Deo soli debetur, sed reuerentia magna, cuiusmodi regibus & prophetis fiebat, quæ vocatur *Mulisa*, quia non æstimabat Christum Deum, sed hominem tantum, & magnum Dei amicum. Ad quem nihilominus tanta erat fides eius, vt crederet Christum tactu manus suæ suscitare posse mortuum.

Et surgens Iesus sequebatur eum, & discipuli eius.

Lucæ 8.
Marc. 5.

Mira hic Iesu humilitas, & gratissima mansuetudo indicatur Christi. Erat enim misericordissimi cordis, qui se non poterat continere à benefaciendo infirmis. Condolebat quoque viro, quandoquidem hæc eius filia unica illi erat proles, annos circiter duodecim nata. Sequebatur itaque illum Christus, sequebantur quoque eius discipuli, & (vt alij referunt Evangelistæ) turba copiosa. Antequam tamen ad illius veniret domum, & Iesu adhuc in via constituto, narratur à seruis patri puellæ filiam esse mortuam. Ex quo nuncio creditur consternatus pater. Quem misericordissimus Dominus confortans: Noli, inquit, timere, tantummodo crede, & salua erit. Putandus est, interueniente alterius miraculi occasione, Dominus eo libentius remoratus in itinere, donec que in extremis erat, puella moreretur, quo gloriosius ad populi ædificationem, & patris perfectam conuersionem fieret miraculum. Dum itaque sequeretur:

Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retro, & tetigit fimbriam vestimenti eius.

Marc. 5.
Lucæ 8.
Ambros.

Narratur ab alijs Euangelistis hæc mulier sanguinis fluxum patiens, non vt fieri solet naturali modo, sed continuis duodecim annis huic passioni subiecta, diuitias suas (hanc Martham Ambrosius fuisse dicit sororem Mariæ) hoc est, magnam partem seu portionem diuitiarum suarum in medicos pro sui curatione erogasse, quamuis nihil illi profuerit. Accedens igitur ad Iesum retro, quia propter passionem suam reputabat se immundam & indignam offerre ante conspectum Domini, nec decere vt Christi postuleret contactum. Mouebat eam quoque pudor & verecundia se reuelandæ quare saltem retro accedens, cupiebat fimbriam tangere Christi. Obserua quod Christus hic narratur fimbriam quoque in vestimento habuisse, iuxta illud Numeri, quo præcepit Dominus filijs Israel, vt fimbrias per quatuor angulos haberent palliorum cum vittis hyacinthinis, qui celestis est color, quo admonerentur caelestem præ alijs hominibus habere conuersationem, quia subditur ibidem: Vt recordentur mandatorum Dei, & sint sancti coram Domino Deo suo. Huiusmodi itaque vestem creditur Iesus portasse.

Fimbriam vt in tua veste Christus habuerit. Num. 15.

Iussit.

Iustissimum namque erat, vt populus, ex quo Christus nasciturus erat secundum carnem, singulari sanctitate polleret, & ab alijs populis distingueretur. *Distinctio Iudaeorum ab alijs gentibus olim quae fuerit.* Distinctio autem haec fuit Iudaeorum ab alijs gentibus, in carne per circumcisionem, in lege per restrictionem modum viuendi, & in veste, qua singulari utebantur cum simbrijs & vittis.

Dicebat enim intra se: Si tetigero tantum vestimentum eius, salua ero.

Vt ante dixi, ex pudore non audebat palam Dominum rogare pro sui sanatione. Ex humilitate reputabat se immundam, & indignam quae offerret se conspectui Domini Iesu, ideo retro accessit: ex fide quoque sibi promissam sanationem, si modo simbriam eius vestimenti tangeret. Fecit itaque quod iudicabat ex fide faciendum. Nam vt ex alijs Euangelistis manifestum est, tetigit vestimentum Iesu, & ilico stetit, exsiccatusque est fons sanguinis eius, & sensit se sanatam. Tunc Christus qui omnia nouerat, omnia viderat, & in corde illius mulieris haec operabatur, quique eam sanauerat, interrogans, non vt quod ignoraret disceret, sed vt quod latebat, ad Dei gloriam & in huius fidelis mulieris praeconium, fieret manifestum, dixit: Quis me tetigit? Negantibus multis se non tetigisse, dixit Petrus, alijque discipuli: Praeceptor, turbae te comprimunt & affligunt, & tu dicis: Quis me tetigit? Vide benignitatem simul ac magnificentissimam potentiam Domini Iesu. Turbae eum comprimebant, dum alius alio volebat esse Christo vicinior. Non autem adeo comprimebantur turbae, quin magis sensisset leuissimum tantum simbriae vestimenti sui. Alij enim homines mole corporum premebant: haec mulier fide tetigit. Dixit itaque iterum Christus: Tetigit me aliquis. Nam & ego noui virtutem de me exisse. Interea videns haec mulier, quia non latuit, quod praereuerentia clam esse appetuerat, tremens venit, & procidens ante pedes eius, quam obrem tetigisset, & quam consequuta sit sanationem, coram omni populo confitetur. Haec omnia ex Luca & Marco colliguntur.

At Iesus conuersus & videns eam, dixit: Confide filia, fides tua te saluam fecit. Et salua facta est mulier ex illa hora.

Iesus omnia sciens, omnia praevidens, conuertit se ad eam, quae se parabat proderi, & Domino confiteri, vt illam tremulam & formidantem consolaretur. Dixit itaque ad procidentem ante se mulierem: Confide filia. Iam erat mulier ab eo, cuius tetigerat vestimentum, sanata: quare ergo iubet eam Christus, quasi adhuc sanandam confidere? Dicendum, quod Dominus eam hortabatur ad robur, perseverantiamque in fide. Vel ideo, quia formidolosa erat mulier & tremens, quam a se non consolari & confortari pijsimo cordi Iesu durum videbatur. Scribit Eusebius in Ecclesiastica historia, mulierem hanc fuisse Emorroissam, eamque postquam liberata fuerat, & fortasse postquam Christus caelos ascenderat, in Caesaria Philippi, vnde fuerat oriunda, statuam in sua curia fecisse, quae Christi cum simbrijs (vt eum viderat) haberet effigiem. Ante quem sui quoque locavit imaginem genibus flexis, iunctisque seu cancellatis manibus procumbentem. Crescebat an-

Marc. c.
Luca. 8.

Eusebio.
Emorroissa
mulier quae
fuerit.

T. VI
21

Flambric imagine Christi variis quita.

Hieron.

Ambros.

bat autem herba sub eadem statua, quæ quamdiu non attingeret crescendo ad simbriam vestimentorum imaginis, nullam in se habebat virtutem. Vbi verò Christi attingit vestimentum, omnem sanabat languorem. Hanc imaginem testatur Hieronymus à Iuliano apostata Christi gloriam ægre ferentem amotam, ipsumque in illius locum suam subrogasse, sed ictu fulminis postea confractam. Si autem, vt Ambrosius ait, mulier hæc fuit Martha, quomodo in Cæsaria Philippi habuit curiam? Dicendum hoc non debere absurdum videri, mulierem vehementer nobilem, atque, vt tradunt, de sanguine regio ortam, curias aut ædes amplas in varijs habuisse locis, præsertim cum pater eius Theophylus Syrus scribatur ducatum habuisse Syriæ: quod hoc modo tamen verum putandum est, si intelligatur Syria habuisse gubernationem: potuitque ibi fuisse nata Martha, quamvis Christo prædicante morata fuerit in Bethania. Quæcumque autem fuerit mulier, certum est eam fuisse deuotissimam & fide plenam. Ideo etiam Christus ad eam conuersus, consolatur eandem, dicens: Confide filia, fides tua te saluam fecit. Et sequitur: Et salua facta est mulier ex illa hora, qua scilicet Christi simbriam tetigit. Hic in Ecclesijs quibusdam finitur hodiernum Euangelium, in quibusdam autem continuatur suscitatio filiz lairi principis.

Et cum venisset Iesus in domum principis, & vidisset tibicines & turbam tumultuantem dicebat: Recedite, non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum.

Ambros.

More veterum circa funera (vt Ambrosius ait) tibicines adducebantur lugubria canentes, qui præsentem ad compassionem mouerent. Habent enim hoc soni & melodiæ, vt animos aliter & aliter excitent: quædam prouocent audaciam, vt in bellis, quædam deuotionem, vt in festiuitatibus & templis, congregationibusque sacris: quædam ad lætitiã, vt in nuptijs & conuiujs: quædam ad luctum & compassionem, vt in exequijs & funeralibus. Turba hæc tumultuans fuit vicinorum, amicorum, aliorum item præsentium multorum, qui tumultum, id est, confusum excitabant sonum, alijs lugentibus, alijs loquentibus, alijs discurrentibus & funeralia parantibus. Vidit itaque turbam tumultuantem, flentem & eiulantem Dominus, & dixit: Recedite, scilicet de cubili, in quo mortua iacebat puella: non enim est mortua puella, sed dormit. Verum dicebat. Dormiebat Christo, alijs hominibus erat mortua. Facilius potuit Christus suscitare mortuam, quam tu excitare posses dormientem. Homines tamen, qui aderant deridebant Christum, quod diceret puellam dormientem. Putabant enim minus esse iudicij Christum in hac re, qui nesciret discernere inter mortuum & dormientem. Videtamen, quia pius Dominus nihil deridentibus responderet, sed sui derisionem humiliter portat.

Et cum eieceta esset turba, intrauit & tenuit manum eius, & dixit: Puella, surge. Et surrexit puella. Et exijt fama hæc in vniuersam terram.

Iuste eijcitur turba vt non intersit miraculo, quæ deridebat Dominum. Et quid

quid mirum, si non permisit deridentem interesse turbam, quando omnes noluit interesse discipulos? Nam acceptis ad se Petro, Iacobo, Ioanne & parentibus puellae tantum, intrauit ad puellam. Et tenens puellae manum clamabat, dicens: Puella surge. Quo haec dicente, reuersus est spiritus eius, & surrexit puella. Et obstupuerunt parentes puellae stupore maximo, viso tanto miraculo ex portestate, & ad modum imperantis facto. Praecipit autem parentibus puellae, ne cuiquam dicerent. Prohibuit parentibus miraculi reuelationem, non quod puraret vel parentibus tacentibus miraculum hoc celari posse, quando quidem tanta turba sciebat puellae mortem, & viuentem denuo non potuit ignorare: sed quod ostenderet se humilitatem amare, & si ad Dei gloriam id pertinuisset, ignotum malle se esse. Veruntamen latere non potuit miraculum: turba enim, quae ante deriserat Christum, propterea quod dixerat Iesus puellam dormire, euulgabat miraculum, ut fama illius exiret per vniuersam terram. In hac puella significatur mors animae in secreto conscientiae per malam voluntatem: ut dum homo voluntatem habet peccandi mortaliter, aut quando delectatur in peccato mortali, quod cum gaudio seu amore recogitat, aut saltem oblectat se in re cogitata (quae peccatum esset in opere mortale) sponte phantasiando propter delectationem cogitationis. Nam sic animo cogitationeque sponte voluptuari in peccato mortali, est peccatum mortale mentale. Intelligitur etiam in puella mortua peccatrix, aut peccator in tenera aetate constitutus, necdum in timore Dei fortis, sed iuuenilibus passionibus ac hosti facilliter cedens. Huic cito subueniendum est, festinandumque ut educatur ex peccato, ne consuetudinem contrahat delinquendi. Adducendus igitur mox Saluator, nec diu in peccatis relinquendus est mortuus. Quo instruantur quoque adolescententes vtriusque sexus, ut vbi deliquerint, non quiescant, non expectent, nec differant venire ad confessionem, in qua à morte resurgant, Deo reconcilientur, diabolum à se expellant, viresque à Deo & gratiam, resistendi diabolo virtutem & fortitudinem accipiant. Quis enim illum, qui liber est, pugnare fortius atque validius nesciat, quam eum, qui captus ac vincus est? Fili igitur noli morari in peccato: quia perseverando in peccato, moraris in captiuitate diaboli. Noli perseverare in peccato, quia nescis quando strangulet, opprimat aut suffocet te diabolus: ad illum enim pertinet, & illius iuris es in peccato mortali constitutus: & certe non raro hoc peccatoribus contingit. Nam licet & iustus quandoque contingat subito mori, hoc tamen non facit diabolus, nec aliquid iuris habet in homine iusto, sed naturali id cursu contingit, nec vili sic morienti iusto propterea est periculum, quod subito mortuus sit, quia iustus quacumque morte preoccupatus fuerit, semper in refrigerio erit. At vero peccator, cuius est mors infelicissima, si in peccato mortuus fuerit, vbi manebit? Ad infernum ibit, vbi nulla est redemptio. Quapropter charissimi vos rogo, vos moneo & hortor, si continere vos non potestis, dum adhuc estis innocentes, quin superemini, quin vincamini à diabolo, aut carne ad peccandum, quomodo vincere possitis iam à diabolo victi, capti & ligati? Non igitur differatis Deo mox reconciliari, & de diaboli laqueis iterum elabi. Quoties, inquis, me reconciliabo? Toties fili, quoties peccasti. Non videatur

Marc. 1.
Luca 2.

Miraculi reuelationem cur prohibuit Christus.

Mors animae uti per hanc designetur puellam.

Adolescentes peccatis obnoxii quam cito curandi in anima.

Morari in peccato quae sit periculosum.

Mortem subitam iustis non esse periculosam. Sapient. 4.

Incontinentia victi quae quanto tempore resurgere debeant.

T. VI
21

tibi hoc superfluum, quia iterata sæpè confessio diaboli vires enervat, neque enim sustinet humilem tui accusationem. Habes pijsimum, misericordissimumque Deum, libenter te recipit, optato amplexatur te redeuntem, modo ex animo non abiturus iterum, sed perseveraturus, redeas. Si igitur millies in die peccaueris, millies pœnite, millies ad illum redi, millies etiam te recipiet, nec improperebit. Non putes ex te nimium illum fatigari, vt post hac recipere nolit: veruntamen noli super eius misericordia innitens peccare. Antequam peccas propone tibi eius iusticiam, pœnas inferni, perpetuam mala peccantibus præparata: at vbi peccaueris, ediuerso accipe ante oculos Dei misericordiam, & festina à Deo veniam petere, eidemque reconciliari. Quod si nolueris meo huic consilio acquiescere (crede mihi) timeo in peccatis tuis te periturum. Nam nolle quærere gratiam Dei, & negligere eius amicitiam, nec curare, vtrum sit in morte, an in vita, vtrum in luce an in tenebris ambulet (quod hominum est tantum terrena cogitantium) signum est indurati cordis. A quo liberet & seruet nos Dominus noster Iesus Christus Dei Filius, cum Patre & Spiritu sancto benedictus in secula, Amen.

Quid ante, & quid post peccare tibi proponat homo.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

De luxuria peccato, eiusque & aliorum vitiorum remedijs.

Princeps vnus accessit & adorabat Iesum, dicens: Domine filia mea modo defuncta est, sed veni & impone manum tuam super eam, & viuet, Matthæi 1X. In Euangelio hodierno duo audiuius miracula: Vnum quod Dominus rogatus iuit ad resuscitandum puellam à morte, quam postea quoque resuscitauit. Alterum, quod se in itinere hoc interposuit, vbi mulierem deuotissimam sanauit à profluuiò sanguinis. Et princeps quidem synagoga, quamuis imperfectus esset, nec plenè illuminatus in fide, erat tamen humilis, adeo vt ante Iesum, quamuis princeps esset synagoga, procidens rogaret illum, vt suscitaret filiam suam vnicam. Adeo namque erat infirma, atque in extremis vitæ constituta, vt licet ignoraret eam mortuam, tamen ex coniectura, vt loqui solemus de agonizantibus, dicebat eam mortuam, quia viuere eam diutius non posse naturaliter sciebat. Illum ergo sequente mitissimo Iesu cum suis discipulis & multa turba, intercidit aliud miraculum faciendum. Mulier enim quædam duodecim annis sanguinis fluxum continue patiens, magna fide ad Christum concepta, sanata est: maior enim illius erat fides, quam principis archisynagoga. Siquidem hic credidit necessarium fore, vt Dominum ad mortuam filiam duceret, Dominusque mortuam manum imponens eandem resuscitaret. Hæc verò latenter in corde suo statuit tantum illius firmitatem tangere, promittens sibi, si tetigerit sanitatem. Itaque secreto accessit retro, tetigit Christi vestem, estque ilico ei sanguinis fluxus restrictus, & sanata est. Veruntamen cum verecunda esset, & latere se puraret, Christus eam prodidit. Siquidem quis se tetigisset interrogauit: Tetigit me, inquit, aliquis, nam virtutem sentio à me exisse. Ad quod illa veniens, procidit tremens ante illum, ac quicquid factum erat, totum narrauit. Sed mirum videtur, quare verecundam voluerit mulierem Dominus Iesus manifestari, quæ cupiebat latere? Respondet Chrysostomus. Primo ideo

Fides Emeritisse mulieris in quibus maior fuerit quam archisynagoga.

Marc. 5.

Cur Christus mulierem

mo ideo